

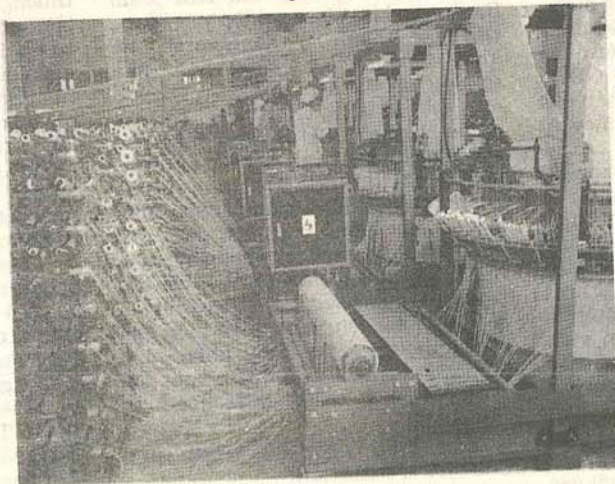
VỀ ĐỊNH HƯỚNG CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN CHO ĐỊA BÀN KINH TẾ TRỌNG ĐIỂM PHÍA NAM

1. Bức tranh tổng quát

TP.HCM, tỉnh Đồng Nai, tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu đều có thế mạnh riêng, nhưng nếu liên kết 3 địa phương này lại thì những thế mạnh, những thuận lợi được nhân lên gấp bội, xứng đáng được gọi là địa bàn kinh tế trọng điểm phía nam (ĐBKTTĐPN) của tổ quốc.

Ở đây là ngã ba đường, có thể thông thương ra thế giới bên ngoài bằng đường hàng không, cảng sông và cảng biển; ra phía Bắc bằng quốc lộ 1, đường sắt và đường biển; xuống miền Tây vốn là vựa lúa, là nơi cung cấp lương thực, thực phẩm quan trọng trong nước và xuất khẩu. Cơ sở hạ tầng ở địa bàn này tuy còn thấp kém so với yêu cầu của sự phát triển và của thế giới nhưng dấu sao cũng là loại tốt nhất của nước ta.

Ở địa bàn này có các trường đại học, các viện nghiên cứu, các trung tâm đào tạo và đội ngũ trí thức đông đảo, được đào tạo từ nhiều nơi trên thế giới, có ít nhiều kinh nghiệm hoạt động trong cơ chế thị trường và rất năng động, sáng tạo. Chỉ tính riêng trên địa bàn thành phố hiện có 120.000 trí thức đang làm việc và hàng vạn sinh viên đang theo học ở các trường đại học ở đây và nước ngoài; ngoài ra, ở địa bàn cũng có đội ngũ đông đảo công nhân kỹ thuật lành nghề, có kinh nghiệm làm việc với các liên

doanh và sản xuất hàng xuất khẩu. Ở đây cũng có tiềm năng lớn về tài nguyên chiến lược như dầu khí, thủy điện, cây công nghiệp dài ngày (nhất là cây cao su) cây công nghiệp ngắn ngày và nhiều loại tài nguyên khoáng sản quý hiếm khác. Các loại hình tổ chức kinh tế tiên tiến trên thế giới cũng đã, đang và sẽ được thiết lập trên địa bàn này, như 2 khu chế xuất, khu công nghiệp kỹ thuật cao, các cơ sở lắp ráp các mặt hàng công nghiệp thay thế hàng nhập như ti vi, radio, cassette, xe honda và xe hơi.

Ngoài ra, địa bàn này cũng được xem là nơi có thị trường lao động dồi dào và được bổ sung thường xuyên bởi các vùng lân cận, cũng là thị trường tiêu thụ hàng hóa mạnh mẽ từ hàng công nghiệp cao cấp, lương thực, thực phẩm, cho đến dịch vụ du lịch qua hai khu du lịch biển là Vũng Tàu, Long Hải

và khu địa đạo Củ Chi nổi tiếng trên thế giới.

Một vài nét chấm phá như trên cũng cho ta thấy địa bàn này, nếu có mô hình phát triển đúng đắn, một chiến lược phát triển thích hợp thì nó có thể trở thành đầu tàu, cực phát triển nhanh, thúc đẩy sự phát triển của các vùng lân cận và cả nước như chính phủ và thường trực UBND của 3 địa phương này đang kỳ vọng.

2. Phát triển theo mô hình nào?

Để địa bàn này phát triển đúng với tầm cỡ, phát huy được hết vai trò của nó, thiết tưởng cần phải có mô hình phát triển thích hợp. Mô hình phát triển này phải kế thừa kinh nghiệm tốt của các mô hình phát triển thành công của các nước, có tính đến đường lối đặc thù của VN. Theo đó, thì mô hình cho địa bàn này trong mối quan hệ với cả nước,

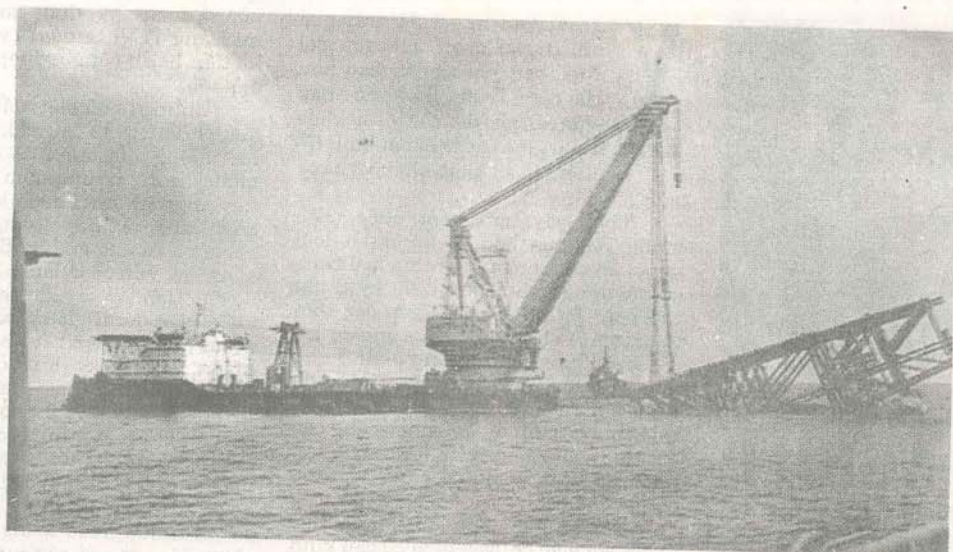
NGUYỄN THƯỢNG MINH

nên chăng là: Trong phạm vi cả nước, bên cạnh việc từng bước hiện đại hóa khu vực kinh tế truyền thống (nông, lâm, thủy sản), cần phải thiết lập khu vực kinh tế hiện đại (công nghiệp, dịch vụ) để thúc đẩy nền kinh tế cả nước phát triển. Một trong những nơi có thể thành lập khu vực kinh tế hiện đại lý tưởng nhất chính là ĐBKTTĐPN bao gồm TP.HCM, tỉnh Đồng Nai, tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu (và một phần của tỉnh Sông Bé), vì địa bàn này có những thuận lợi nêu trên.

Việc thiết lập khu vực kinh tế hiện đại trên địa bàn này có tác động đến sự phát triển của các vùng lân cận, có thể kể ra một số mặt sau đây:

- Giải quyết việc làm cho lao động đang dư thừa của chính địa bàn và lao động nông nhân ở các tỉnh nông nghiệp lân cận. Qua đó, đời sống của người lao động trên địa bàn và các vùng lân cận được nâng lên, vì lao động dư thừa ở khu vực kinh tế truyền thống sẽ chuyển dịch sang địa bàn theo quy luật năng suất giới hạn diễn ra trong khu vực kinh tế truyền thống này.

- Các công ty, xí nghiệp trên địa bàn là "trường học" nâng cao tay nghề, huấn luyện tác phong làm việc công nghiệp cho lao động nông nhân ở các tỉnh lân cận, qua đó họ có kinh nghiệm để tổ chức sản xuất,

phát triển kinh tế khi trở về địa phương mình.

- Do năng suất lao động của địa bàn này cao hơn năng suất lao động của khu vực kinh tế truyền thống, nên địa bàn có tích lũy, thực hiện được tái sản xuất mở rộng, và phát triển ra vùng lân cận, hiện đại hóa khu vực kinh tế truyền thống.

- Do thu nhập của người lao động trên địa bàn ngày càng cao, nên nhà nước có thể điều tiết qua thuế thu nhập, thuế trên hàng tiêu dùng..., từ đó có thể đầu tư vào các vùng khác, cũng như thực hiện các chương trình xã hội, xóa đói giảm nghèo...

- Địa bàn này phát triển trước và mạnh mẽ sẽ tiêu thụ một số lượng lớn nguyên liệu, lương thực, thực phẩm, qua đó sẽ thúc đẩy các vùng khác cùng phát triển.

Những tác động của địa bàn này đối với các vùng khác có thể kể ra nhiều hơn nữa, nhưng chỉ cần kể ra một số mặt trên cũng đủ thấy việc xác định và xây dựng địa bàn này thành khu vực kinh tế hiện đại, nó sẽ thúc đẩy các khu vực khác như thế nào theo hướng cùng phát triển đi lên.

3. Lựa chọn chiến lược và kế hoạch phát triển nhanh

Hiện nay ở địa bàn này đang diễn ra hai chiến lược xen kẽ nhau, đó là chiến lược sản xuất thay thế nhập khẩu và chiến lược sản xuất

hàng xuất khẩu.

Chiến lược sản xuất thay nhập khẩu chỉ mới thực hiện đối với một số mặt hàng tiêu dùng thông thường và đang thực hiện với quy mô nhỏ đối với các mặt hàng tiêu dùng cao cấp như radio-cassette, tivi, xe honda và xe hơi.

Chiến lược sản xuất hàng xuất khẩu chủ yếu là xuất khẩu nguyên liệu thô, và qua chế biến thông thường.

Hướng tới cần từng bước cải thiện cơ cấu của hai chiến lược này, theo hướng lấy chiến lược sản xuất hàng xuất khẩu làm chính, phần đầu xuất khẩu hàng công nghiệp cao cấp, trên cơ sở gia tăng đầu tư hiện đại hóa máy móc thiết bị, hoàn thiện chiến lược sản xuất thay hàng nhập để có đủ điều kiện chuyển sang chiến lược sản xuất hàng xuất

khẩu cao cấp.

Thời gian thực hiện các chiến lược này trên địa bàn có thể kéo dài từ 15 đến 20 năm tới và được cụ thể hóa thành 3, 4 kế hoạch 5 năm, mỗi kế hoạch có mục tiêu và biện pháp thực hiện thích hợp.

Mục tiêu của các kế hoạch cần hướng tới là tăng nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế (GDP) của địa bàn lên 15-17% hằng năm. Muốn vậy cần phải có chính sách biện pháp điều hành thích hợp, có thể là như dưới đây.

4. Các chính sách - biện pháp

Các chính sách áp dụng ưu tiên trên địa bàn này nhằm thực hiện các mục tiêu của chiến lược và kế hoạch đã đề ra, có thể chia thành 2 nhóm chính.

- Nhóm thứ nhất, gồm các chính sách hướng vào việc cải thiện cán cân xuất-nhập khẩu (còn gọi là

chính sách ổn định kinh tế). Mục tiêu của các chính sách này nhằm tạo điều kiện cho xuất-nhập khẩu diễn ra thuận lợi. Khi mà xuất khẩu thu được nhiều ngoại tệ, thì trên cơ sở đó mới có thể nhập khẩu máy móc, thiết bị, nguyên liệu để sản xuất hàng hóa tiêu dùng trong nước và xuất khẩu. Sự luân chuyển xuất-nhập khẩu thuận lợi như vậy sẽ làm cho nền kinh tế tăng trưởng trong thế ổn định. Các chính sách nằm trong nhóm này thường là chính sách tỷ giá hối đoái, thuế, lãi suất tiền gửi và vay ngân hàng, trong đó chính sách tỷ giá hối đoái có tầm quan trọng đặc biệt.

- Nhóm thứ hai, gồm các chính sách hướng vào mục tiêu tăng trưởng (còn gọi là chính sách điều chỉnh cơ cấu kinh tế). Các chính sách nằm trong nhóm này chủ yếu là lãi suất tiền gửi, tiền vay ngân hàng nhằm khuyến khích tiết kiệm, tung tiền ra đầu tư, chính sách thuế; và chính sách ưu đãi khác để thu hút vốn đầu tư nước ngoài.

Các chính sách trên đây phải được thực hiện đồng bộ, nhằm hỗ trợ nhau, chứ không triệt tiêu nhau. Phương hướng mà các chính sách này hướng tới là khuyến khích lợi ích để các nhà đầu tư đầu tư vào địa bàn này nhằm tạo ra cực phát triển đầu tàu cho khu vực và cả nước ♣

